HOF VAN JUSTITIE
VAN DE EUROPESE UNIE

Arrest van het Hof
in zaak C-583/24 [Tagu] [1],

Perscommuniqué nr. 154/26

Luxemburg, 3 november 2026

Europees aanhoudingsbevel: de vermeende onevenredigheid tussen de opgelegde straf en de ernst van het strafbare feit volstaat op zich niet om de tenuitvoerlegging te weigeren

De tenuitvoerlegging kan echter in uitzonderlijke gevallen wel worden geweigerd, met name wanneer de wetgeving van de uitvaardigende lidstaat voorziet in de mogelijkheid of zelfs de verplichting om gevangenisstraffen op te leggen die zo onevenredig zijn dat zij neerkomen op een onmenselijke of vernederende bestraffing, of wanneer die wetgeving geen rekening houdt met de ernst van het strafbare feit en geen ruimte laat om de individuele omstandigheden van de betrokkene mee te wegen

Tegen een man die in Roemenië is veroordeeld tot zeven jaar gevangenisstraf wegens de invoer van drie gram cannabis en vier pillen met MDMA, is een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd. Een Nederlandse rechter moet beslissen over de tenuitvoerlegging van dit bevel en vraagt het Hof van Justitie of de overlevering van de betrokkene kan worden geweigerd omdat de opgelegde straf niet in verhouding staat tot de ernst van het strafbare feit. In Nederland staat op een vergelijkbaar strafbaar feit een gevangenisstraf van één tot drie weken.

Het Hof herinnert eraan dat het beginsel van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten inhoudt dat een Europees aanhoudingsbevel in beginsel ten uitvoer moet worden gelegd. Weigering is slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk, waarbij de grondrechten altijd moeten worden geëerbiedigd. Hoewel de uitvaardigende lidstaat in de eerste plaats verantwoordelijk is voor de bescherming van deze rechten, kan de uitvoerende lidstaat uitzonderlijk weigeren als er een risico bestaat op schending van de door het Unierecht gewaarborgde grondrechten. Daarvoor moet de uitvoerende rechterlijke autoriteit twee stappen doorlopen. Eerst moet zij nagaan of er in de uitvaardigende lidstaat sprake is van structurele of fundamentele gebreken, dan wel van gebreken die een objectief identificeerbare groep personen raken, waaronder de betrokkene. Vervolgens moet zij beoordelen of de vastgestelde gebreken, gelet op de persoonlijke situatie van de betrokkene, ertoe leiden dat hij daadwerkelijk een reëel risico loopt dat zijn grondrechten worden geschonden.

Het Hof benadrukt echter dat verschillen tussen de straffen waarin de wetgevingen van de lidstaten voorzien, zelfs als die aanzienlijk zijn, op zichzelf niet wijzen op dergelijke gebreken. Daarvan kan wel sprake zijn wanneer uit de wetgeving of de rechtspraak van de uitvaardigende lidstaat blijkt dat het evenredigheidsbeginsel bij de straftoemeting kennelijk ernstig wordt geschonden en daartegen geen doeltreffend rechtsmiddel openstaat. Dat is met name het geval wanneer de wetgeving voorziet in de mogelijkheid of zelfs de verplichting om straffen op te leggen die zo onevenredig zijn dat zij neerkomen op onmenselijke of vernederende bestraffing in de zin van het Unierecht. Hetzelfde geldt wanneer de wetgeving de rechter niet de mogelijkheid biedt om bij de straftoemeting rekening te houden met de ernst van het strafbare feit en de straf aan te passen aan de specifieke omstandigheden van het geval. In deze zaak oordeelt het Hof dat de Roemeense wetgeving geen gebreken vertoont die een kennelijke en ernstige schending van het evenredigheidsbeginsel bij de straftoemeting vormen en die een weigering om het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen kunnen rechtvaardigen.

In december 2023 is DZ in Roemenië onherroepelijk veroordeeld tot zeven jaar gevangenisstraf wegens de invoer in dat land van drie gram cannabis en vier pillen met MDMA. In januari 2024 heeft een Roemeense rechter een Europees aanhoudingsbevel tegen hem uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van die gevangenisstraf in Roemenië.

DZ verzet zich bij de rechtbank Amsterdam (Nederland), die over zijn overlevering aan de Roemeense autoriteiten moet beslissen, tegen de uitvoering van het Europees aanhoudingsbevel omdat hij de opgelegde straf onevenredig vindt. Hij heeft verklaard dat de drugs bestemd waren voor persoonlijk gebruik door zijn echtgenote, die ze gebruikte voor pijnverlichting. De Nederlandse rechter merkte op dat het om kleine hoeveelheden drugs ging en dat het echtpaar niet van plan was deze te verhandelen.

Volgens de Nederlandse rechter bepaalde de Roemeense wetgeving ten tijde van de feiten dat op de invoer van „drugs die een groot risico opleveren", zoals MDMA, een gevangenisstraf van minimaal zeven jaar stond. Hoewel er beperkte mogelijkheden waren om de straf te verlagen, konden de Roemeense rechters geen rekening houden met de geringe hoeveelheid drugs, noch met het feit dat deze bestemd waren voor persoonlijk gebruik of in ieder geval niet waren ingevoerd met het oog op verhandeling. Bovendien konden zij de tenuitvoerlegging van de aan DZ opgelegde gevangenisstraf niet opschorten.

In deze context vraagt de Nederlandse rechter het Hof van Justitie of het Unierecht [2] toestaat dat de rechter die over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel moet beslissen, de overlevering van een persoon weigert omdat de opgelegde straf niet in verhouding staat [3] tot de ernst van het strafbare feit en daarom in strijd is met het in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie neergelegde evenredigheidsbeginsel inzake delicten en straffen [4].

In zijn arrest herinnert het Hof er allereerst aan dat de beginselen van wederzijds vertrouwen en wederzijdse erkenning tussen de lidstaten fundamentele beginselen van het Unierecht zijn. Behoudens uitzonderlijke omstandigheden moet elke lidstaat aannemen dat de andere lidstaten het Unierecht en met name de daarin gewaarborgde grondrechten eerbiedigen. Dit betekent dat **de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel de regel is en dat weigering slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk is**.

De eventuele onevenredigheid van de opgelegde straf is op zichzelf geen van de weigeringsgronden die de Uniewetgever uitdrukkelijk heeft vastgesteld **voor de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel** [5].

Het Hof heeft echter reeds erkend [6] dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit in uitzonderlijke omstandigheden kan of zelfs moet weigeren gevolg te geven aan een Europees aanhoudingsbevel wanneer er een reëel gevaar bestaat dat de overlevering van de betrokkene tot een schending van zijn grondrechten leidt. [7]

Of dat risico reëel is, moet in beginsel in twee opeenvolgende stappen worden beoordeeld. Eerst moet de uitvoerende rechterlijke autoriteit beschikken over objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens die erop wijzen dat er in de uitvaardigende lidstaat sprake is van structurele of fundamentele gebreken, dan wel van gebreken die een objectief identificeerbare groep personen raken, waaronder de betrokkene. Pas wanneer aan deze eerste voorwaarde is voldaan, moet de uitvoerende rechterlijke autoriteit vervolgens concreet en nauwkeurig onderzoeken of de gezochte persoon, gelet op zijn persoonlijke situatie, daadwerkelijk een reëel gevaar loopt dat zijn grondrechten worden geschonden.

In deze zaak oordeelt het Hof dat **verschillen tussen de straffen waarin de wetgevingen van de lidstaten voorzien, zelfs als die aanzienlijk zijn, op zichzelf niet wijzen op dergelijke gebreken.** Nu het strafrecht niet volledig is geharmoniseerd, kunnen de keuzen die de lidstaten op het gebied van strafrechtelijk beleid maken, namelijk aanzienlijk verschillen. Als de uitvoerende rechterlijke autoriteit de evenredigheid van een straf zou mogen toetsten omdat die in haar eigen rechtsorde minder streng zou zijn geweest, dan zou zij daarmee in feite ook strafrechtelijke beslissingen van andere lidstaten moeten toetsen. Dat zou in strijd zijn met het beginsel van wederzijds vertrouwen en het beginsel van wederzijdse erkenning.

Van gebreken die een dergelijke toetsing kunnen rechtvaardigen, kan slechts sprake zijn wanneer de regeling of de rechtspraak van de uitvaardigende lidstaat **het evenredigheidsbeginsel inzake delicten en straffen kennelijk en ernstig schendt en tegen die schending geen doeltreffend rechtsmiddel openstaat**. Dat is met name het geval wanneer deze regeling voorziet in de mogelijkheid of zelfs de verplichting om gevangenisstraffen op te leggen die zo onevenredig zijn dat zij neerkomen op onmenselijke of vernederende bestraffing [8]. Hetzelfde geldt wanneer de toepasselijke regels op geen enkele wijze rekening houden met de ernst van het strafbare feit en de rechter niet de mogelijkheid bieden om de straf aan te passen aan de omstandigheden van het concrete geval.

Het Hof stelt in deze zaak vast dat de in de Roemeense wetgeving vastgestelde minimumstraf van zeven jaar voor de invoer van „drugs die een groot risico opleveren" op zichzelf niet als een onmenselijke of vernederende straf kan worden beschouwd. Bovendien kan de straf volgens het Roemeense recht individueel worden aangepast. Zo kan de rechter onder meer rekening houden met het doel van het strafbare feit, de hoeveelheid drugs en eventuele verzachtende of specifieke omstandigheden., In bepaalde gevallen kan hij ook de kwalificatie van het strafbare feit wijzigen, wat tot strafvermindering kan leiden. DZ heeft zijn veroordeling overigens zowel in hoger beroep als in cassatie kunnen aanvechten.

In deze omstandigheden **vertoont de betrokken Roemeense wetgeving geen gebreken die een weigering om het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen kunnen rechtvaardigen.**

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding, aan het Hof van Justitie van de Europese Unie vragen te stellen over de uitlegging van het Unierecht of over de geldigheid van een handeling van de Unie.

Het Gerecht is bevoegd om verzoeken om een prejudiciële beslissing te behandelen die uitsluitend betrekking hebben op 1) het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (btw), 2) accijnzen, 3) het douanewetboek, 4) de tariefindeling van goederen in de gecombineerde nomenclatuur, 5) de compensatie voor en bijstand aan passagiers in geval van instapweigering en vertraging of annulering van vervoersdiensten, of 6) het systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten. Het Hof van Justitie is bevoegd om alle andere verzoeken om een prejudiciële beslissing te behandelen.

Noch het Hof, noch het Gerecht beslecht het nationale geschil. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof of het Gerecht. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt. De uiteenzetting van de feiten en het rechtskader heeft betrekking op de relevante periode en is gebaseerd op het dossier van de zaak.

De volledige tekst en, indien van toepassing, de samenvatting van het arrest zijn op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ✆ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via „Curia Web TV" en „European Broadcasting Service" ✆ (+32) 2 2964106.

Volg ons!

[1] Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

[2] Artikel 1, lid 3, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten.

[3] In Nederland wordt het binnenbrengen van maximaal tien gram drugs van deze categorie volgens de verwijzende rechter bestraft met een gevangenisstraf van één tot drie weken. Verder zijn de mogelijkheden van de Roemeense rechter om de straf te verlagen of de tenuitvoerlegging ervan op te schorten, volgens hem beperkter dan die van de Nederlandse rechter.

[4] Artikel 49, lid 3, van het Handvest van de grondrechten.

[5] Artikelen 3, 4 en 4 bis van kaderbesluit 2002/584.

[6] Op grond van de uitlegging van artikel 1, lid 3, van kaderbesluit 2002/584.

[7] Zie arrest van het Hof van 5 april 2016, Aranyosi en Căldăraru, C-404/15 en C-659/15 PPU (zie ook perscommuniqué nr. 36/16) en arrest van 25 juli 2018, Minister for Justice and Equality (Gebreken in het gerechtelijk apparaat), C-216/18 PPU (zie ook perscommuniqué nr. 113/18).

[8] In de zin van artikel 4 van het Handvest, waarvan de inhoud en draagwijdte overeenkomt met artikel 3 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).